

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ulica Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Agostino 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta 18
CENA: posamezna številka L 20. — Naročnina: mesečno L 85, letno L 1.020. — Za inozemstvo: mesečno L 150, letno L 1.800. — Poštni čeki: račun: Trst štev. 11-7223, Gorica štev. 9-18127

Leto V. - Štev. 22

Trst - Gorica 1. junija 1951

Izhaja vsak petek

Slovenskim volivcem!

Gorica, 31. maja 1951.

Upam, da se sleherni slovenski volivec in volivka zavedata položaja, v katerem je naša slovenska manjšina v Italiji, razcepjena v tri glavne dele, namesto da bi bila volivce složno in samozavestno. Komunisti imajo svoj skrajni komunističen program in se niso nikoli doslej brigali za naše jezikovne in šolske pravice in potrebe. Njim so torej narodnost, narodna šola in materin jezik deseta brigla! Demokratična fronta Slovencev v Italiji zavrača zadnje čase svoje titovsko očetovstvo in zameri vsakomur, zlasti nam, če kažemo nanjo.

To zavračanje očetovstva utegne imeti dvojen pomen: slepiti slovenske volivce s slovensko narodno zavednostjo in prikriti svojo komunistično usmerjenost. V prvem primeru trdijo frontisti, da so Slovenci, ki so prvi začeli narodno osvobodilno borbo, in zahtevajo zase svetinjo prvobornosti. Motijo se! Borbo pod krivoločno železno peto fašističnega režima je na Primorskem začela narodno zgrajena mladina, ki je zrasla v šoli političnega društva »Edinosti« in je sama brez vsakega višjega vodstva nastopila samo z narodnim programom, ki ni imel prav nobene zveze s komunistom.

Komunisti so takrat Jugoslavije zmerjali in jo psovali in za trpeči slovenski narod v Italiji kot tak se niso nikdar niti zmenili. Ne samo to, ampak zasmehovali so vse slovenske trpine po fašističnih zaporih, češ:

»Vi ste sekta zaslepljenec, ki se ne zaveda, da narodnost niti ne obstaja; to, kar vi imenujete narodnost, je umetna tvorba buržujzije, da z njo slepi in zaslužuje ljudstvo!»

Demokratična fronta Slovencev v Italiji lahko ima kot člana katerega od teh začetnih borcev, toda v glavnem je ona le naslednica OF, ki so jo vodili komunisti in ki je zasledovala komunistične cilje ter uveljavljala komunističen program! Poleg tega se je borila tudi proti okupatorju. Toda, kaj se je potem zgodilo?... In kaj se še danes godi v domovini?... Ali se bo kdaj kaj izboljšalo pod tem režimom?... Ali more danes DFS trditi, da zavrača komunizem? Vem, da kolikor je DFS doslednih komunistov, bodo odkrito povedali: DFS komunizma ne zavrača!

DFS kot organizacija, ki je prevzela program in naloge OF na Goriškem in v Italiji sploh, ni začetnica osvobodilnega gibanja in borbe, ker je to gibanje in to borbo začel narod sam, odločno in samozavestno. In z narodom ter za narod, slovenska mladina. To pričajo znani procesi iz Pulja, Trsta in Rima, to pričajo otoki in zapori vzdolž Italije in na morju, to pričajo usmrtnice v Pulju in v Bazovici že leta 1929 in 1930! Gortan v Pulju; Marušič, Bidovec, Valentič in Miloš v Bazovici!

Prav ta slovenski narod nastopa tudi danes na volitvah, strogo narodno zavestno, za svoje narodne koristi in pravice. Za svojo vero za svoj jezik, za svojo vus, za svoje gospodarske koristi in za svojo narodno čast! Ne sovraži nikogar odločen pa je braniti svoje pravice in svojo čast! Ta narod je narod žuljavih rok, delaven in pošten. Ta narod nadaljuje poslanstvo naših očetov na tej zemlji. Ta narod bo zmagal v znamenju LIPE z GROZDOM in CESNJAMI, v znamenju pridne CEBELE, v znamenju PLUGA in NAKLA, v znamenju slovenske LIPE!

dr. Avgust SFILIGOJ

»Dokler obstaja svobodni tisk, ki redno obvešča ljudi, ne more nobena politična sila ali nasilna skupina vzpostaviti diktature, kajti noben dobro obveščen in misleč volivec ne bo nikoli glasoval proti svoji lastni svobodi.»

(J. Clifford Kaynor, predsednik »Narodne zveze založnikov«)

Goriški Slovenci

v nedeljo 10. junija 1951 vsi na volišče za naše pravice! - Proti komunizmu in proti demokristjanom!

Po skoro tridesetih letih brezpravnega življenja bodo 10. junija t. l. naši volivci zopet lahko volili v občinske svete in v pokrajinski svet svoje prosto izbrane može.

V tem dolgem presledku tridesetih let smo mi Slovenci v Italiji pretrpeli najhujše gorje, kajti Italija je ravnala z nami kot se ravna z navadnimi kaznjenci, ki so zagrešili krvave zločine, rope in umore. Hotela nas je izbrisati z naše zemlje, ki nam jo je Bog odkazal za dom in za domovino. Po drugi svetovni vojni smo upali, da bodo novi vladarji ravnali z nami po demokratičnih in krščanskih načelih, kakor mora ravnati tisti, ki si nadeja ime demokristjana.

Demokristjani naši najhujši nasprotniki

Pa smo doživeli in doživljamo zopet drugo razočaranje, kajti italijanska demokristjanska stranka ravna z nami kot vsaka druga italijanska nacionalistična stranka in stremi za tem, da bi nas uničila s prezirnim in jemanjem diha naši skupnosti. Z vsa očitno krivičnostjo nam je ta zagrizeni sovražnica našega rodu izgnala iz slovenskih škol do danes sto petdeset učencev in dijakov, sinov optantov. Ze leta 1947 so predstavniki demokristjanov in Saragatovih socialistov tekli v Rim, da so preprečili dejansko uvedbo deželne avtonomije s posebnim statutom, ki bi nam morala dati pravico do dvojezičnosti in sploh spoštovati vse naše pravice, ki nam jih zagotavljata tako mirovna pogodba kakor italijanska ustava in pa mednarodni dogovor o spoštovanju človeških pravic, ki ga je italijanska vlada slovesno podpisala v Rimu 4. novembra 1950.

Kako pa Italija ta svoj podpis na mednarodni dogovor spoštuje, vemo na žalost najlepše mi Slovenci v Italiji, tako goriški kakor oni iz videmske pokrajine. Medtem ko se moramo goriški Slovenci krčevito upirati očitnemu preziranju in zatiranju vseh naših pravic, ki so do danes samo še na solskem polju, noče demokristjanska vlada

Vojna na Koreji

Pomladanska komunistična ofenziva na Koreji je propadla. Kitajski in severnokorejski naval se je zdobil spričo posrečene premične obrambne taktike oboroženih sil OZN.

Cim je sovražnik nakazal, da je njegova napadalna sila opešala, so čete OZN takoj prešle v protiofenzivo in s hitrimi stranskimi prodori (ki jih je general Van Fleet že uspešno izvajal v teku grške državljanske vojne) zasedel tri važna križišča ob 38. vzporedniku v zaledju obveznih poti, ki se jih sovražnik poslužuje pri svojem umiku. Zaradi tega so pustili komunisti na bojnem polju vse težko orožje in se začeli umikati na sever po težje dostopnih gorskih poteh in prelazih.

Vodstvo sil OZN pa kljub temu poudarja, da sovražnik s tem še ni poražen, ker razpolaga v severni Koreji še z znatnimi rezervnimi silami.

Pomanjkanje kruha na Madžarskem

Po poročilih, ki prihajajo na Dunaj, vlada na Madžarskem pomanjkanje kruha. Je to posledica notranjega gospodarskega pritiska na kmeta, previsoko postavljena zahteva po količini žita, ki ga mora kmet oddati državi.

Da bi zagotovili urejeno prehrano preskrbo, so kmetijski odbori kmetu natančno predpisali, koliko tega ali drugega žita mora oddati državi. Ljudski komisarji za »vzgojo državljanov« — mi bi rekli agitatorji — pa v ta namen neprestano krožijo po vaseh, ki se doslej še niso vključile v kolhozno združeno skupnost. Če izjavi kmetovalec, da ne more oddati predpisane količine pridelka, ga obiščejo ljudski kontrolni organi in če najdejo pri preiskavi le vrečo žita, ga naznanijo ljudski oblasti.

odpreti niti ene osnovne slovenske šole petdesetim tisočim Slovencev v videmski pokrajini.

Svetovni tisk priznava, da nas demokristjani zatirajo

O očitnih krivicah, ki se nam godijo vedno češče, piše tudi svetovni tisk in tako seznanja svetovno javnost z našo težko usodo pod železno peto demokristjanske vlad. Pa se razni »Giornale di Trieste«, »Messaggero Veneto« in vsi večinski italijanski občinski svetovalec iz Gorice hudujejo in krivijo našažajo nad našega svetovalca g. Rudija Bratuža, ker je ta svetovni tisk, kot n. pr. »Gazzette de Lausanne« in »Times« prikazal v pravi luči krivice, ki se nam godijo. In se drznejo sklepati proteste proti »Gazzette de Lausanne« in proti »Times-u«. Človek ne ve ali igra pri tem več vlogo smelosti ali nalnosti.

Demokristjani in komunisti roko v roki proti Slovincem...

Kakor znano je 8. maja prinesel »Giornale di Trieste« dopis iz Gradiške, v katerem je jokal, da obsto-

ja nevarnost zmage slovenskega kandidata pri pokrajinskih volitvah »Giornale di Trieste« je zaradi tega pozval Italijane, naj volijo kogar koli od Italijanov, torej tudi kominformista (op. ur.), da bi le Slovenec ne zmagal. Zato se nam zdi povsem smešen in tudi neresen nastop raznih demokristjanskih ministrov, ki nastopajo v Gorici s trditvijo, da obstoja komunistična nevarnost. Komunistična nevarnost obstoja za nas Slovence skoro stodoletno v isti meri kot demokristjanska nevarnost. Prvi so nas zatirali in bi nas še zatirali kot nekomuniste in v smislu našega protikomunizma, drugi nas zatirajo in sovražijo pa kot Slovence, kot narod, ki jim je na poti, ker živi tukaj trinaest sto let na svoji zemlji, in bi nas radi iztrebili prav tako, kakor nas je hotel iztrebiti fašizem, kateremu so prav demokristjani dovolili novo življenje v Italiji, saj so odkrili, da so prav novi fašisti izvršili razne bombe atentate v Rimu. Proti Slovincem v Gorici pa so jih izvršili morda kak drugi Italijani, ker tukaj so Italijani vsi skupaj proti nam Slovincem.

Komunisti, to dobro vemo, so naši idejni nasprotniki. Oni so se izkazali proti samostojnosti člove-

ka in proti veri. Ne priznavajo skupnosti družine, ne priznavajo družinske gospodarske enote, ne priznavajo krščanske vere in njenih нравnih vrednot, ne priznavajo demokratičnih svobod in človeških pravic in ne priznavajo narodnosti kot take. Po načinu uveljavljanja in ostvartve njihovih naukov so povsod nasilni in krvočni in jim je človeško življenje nevredno vsakega spoštovanja, ko gre za dosego njihovih komunističnih ciljev. Sploh smo mi Slovenci njihove metode že prebridko okusili in preizkusili, zato smo jih tudi obsodili kot zločince človeške družbe, s katerimi ni moči niti govoriti več!

...in z njimi še Furlani

Leta 1947 so nas nekateri gospodje od furlanskega ljudskega gibanja (»Movimento Popolare Friulano«) iz Vidma poiskali in nam obrazložili svoj avtonomistični program ter nas vabili k nekakemu sodelovanju. Mi smo se prijaznemu vabilu prijazno odzvali in smo z njimi in napram njim ravnali povsem odkritosrčno in popolnoma solidarno. Tako nas je vabil v Videm senator g. dr. Tessitori in nam (konec na 4. strani)

Amerika za Evropo

Evropa je najmočnejši ameriški zaveznik v svetovnem boju za svobodo

Predsednik Truman je 24. maja s posebno poslanico zaprosil ameriški kongres, naj sprejme zakon o vzajemnem varnostnem načrtu za vojaško in gospodarsko pomoč drugim narodom sveta. Po predsednikovem predlogu bi odpadlo 6.250 milijonov dolarjev na vojaško pomoč, 2.250 milijonov dolarjev pa na gospodarsko pomoč.

Predsednik Truman pravi v svoji poslanici med drugim: »Ta vzajemni varnostni načrt priporočam kot nov važen korak na poti k pravi varnosti in trajnemu miru. Mir, sloneč na kolektivni moči, pomeni težko pot, ki ni brez nevarnosti. Pri tem nam uspeh ni popolnoma zagotovljen, toda vsako drugo pot spremljajo še veliko večje nevarnosti.

Miru ne moremo doseči s popuščanjem. Varnosti ne moremo doseči z izolacijo. Mi se ne bomo predali.

Predsednik je dejal, da je predlog za to pomoč sestavljen glede na trojno nevarnost, ki prihaja od Sovjetske zveze. Ta nevarnost je svetovnega obsega, totalna in po trajanju nedoločena.

V zvezi z dejstvom, da je velik del pomoči namenjen Evropi, je Truman dejal:

»Za varnost Združenih držav in za zmago svobode v svetu je Evropa kritično področje, ki ga je treba braniti. Evropsko ljudstvo živi na edinstveno strateškem položaju. To ljudstvo je po eni strani zelo zapeljivo plačilo za sovjetski pohlep, po drugi strani pa je naš najmočnejši zaveznik v svetovnem boju za svobodo.

Skladno s tem načelnim gledanjem je sestavljen tudi predlog za razdelitev pomoči. Od skupne vsote 8.500 milijonov dolarjev bo dobila Evropa 6.800 milijonov dolarjev, in sicer 5.240 milijonov dolarjev za vojaško pomoč in 1.650 milijonov dolarjev za gospodarsko pomoč.

V zvezi z vsotami, ki jih je priporočil za Evropo, pravi predsednik Truman v svoji poslanici:

»Glavna stvar pri obrambi svobodne Evrope je, da lahko vztraja na kopnem. Zahodna Evropa ni ločena od celine po velikih oceanih. Zato je treba vse priprave usmerjati na to, da bo lahko obdržala svoja ozemlja z dobro oboroženim moštvom na kopnem, z veliko in udarno letalsko silo ter s pomorsko silo, ki bo obvladala bližnje vode ter važne prometne zveze.

Namen ameriške vojske pomoči je pomagati, da bo Evropa lahko naglo postavila na noge svojo vojsko, čeprav bo tudi njena proizvodnja v vedno večji meri prispevala k temu.

Ker je evropska gospodarska obnova že znatno napredovala, pri-

poročja predsednik Truman za evropske države bistveno manjšo gospodarsko pomoč, kakor je bila v tekočem finančnem letu.

Ko je predsednik govoril, katere države bodo dobile gospodarsko pomoč, je dejal, da vsebujejo njegova priporočila nekaj za Zahodno Nemčijo, gospodarsko pomoč za Avstrijo in Trst, čigar gospodarstvo se mora boriti s posebnimi težavami in nekaj gospodarske pomoči Jugoslaviji za kritje njenih minimalnih potreb proti nevarnosti sovjetskega imperializma. Pri tem moramo poudariti, da je predsednik Truman med drugim izjavil, da je treba ustaliti prilike v Trstu.

V zvezi s sedanjim položajem, ki narekuje to pomoč, je predsednik Truman podal nekatere važne ugotovitve, ki dokazujejo, kako nerade se se Združene države odločijo za pot oboroževanja, in iz katerih posnemamo naslednje:

»Nikdar pa ne smemo pozabiti, da smo, kakor vedno, pripravljeni hoditi po poti miroljubnega reševanja spornih zadev, nadzorstva med oborožitvijo in zmanjšanja oborožitve, ter po poti sodelovanja

in uporabljanja vseh človeških sposobnosti za ustvarjanje pravične ter prosperujoče svetovne skupnosti.

Ce bo mogoče zagotoviti mir, bo ameriško ljudstvo rado naložilo del denarja, ki ga moramo zdaj dati za obrambo, v velik načrt za svetovni gospodarski razvoj.

Ce sojeviški oblastniki ne bi pretili svojih besed o miru v vojne bobne, če bi o njihovih miroljubnih izjavah govorila tudi dejanja, bi bilo lahko naše stoletje najlepše stoletje, kar jih pozna človeštvo na naši zemlji. To smo imeli pred očmi pred šestimi leti, ko je bila vojna h koncu. Tega ne smemo nikdar pozabiti. Nikdar tudi ne smemo obupati ter opustiti naporov, da bi te misli uresničili.

Edini spopad, ki si ga Združene države želijo, je koristna stara borba proti skupnim sovražnikom človeka — revščini, boleznim, lakoti in nepismenosti.

S temi svojimi pripombami je obenem tudi temeljito odgovoril vsem onim, ki so odgovorni za sedanje stanje v svetu, a so tako neramni, da mečejo krivdo na druge.

Soc. Körner novi avstrijski drž. predsednik

Socialistični kandidat Koerner in klerikalni kandidat Gleissner sta imela skoro enake izgleda za izvolitev pri nedeljskih predsedniških volitvah v Avstriji. Jezicek na tehničnici so bili glasovi manjših strank, zlasti pa šest sto tisoč glasov novonastajajoče stranke »neodvisnih«.

Izkazalo se je, da je bilo zgrešeno mnenje, da bodo novonastajajoči v celoti podprli klerikalnega kandidata.

Upravne volitve v Italiji

Upravne volitve v prvi skupini pokrajin severne Italije dne 27. maja so potekle v popolnem redu. Podajamo sliko volivnega izida, čeprav ta še ni popoln, ker bodo volitve v drugi skupini šele 10. junija, v srednji in južni Italiji pa šele jeseni.

Pri pokrajinskih volitvah so demokristjani zmagali sami v 18 okrožjih, v dveh okrožjih pa v povezavi z republikanci, liberalci in socialdemokrati, medtem ko so socialkomunisti dobili samo 7 okrožij.

Pri občinskih volitvah je zmagala demokratična koalicija v 23 pokrajinskih mestih, socialkomunisti pa samo v štirih (Bologna, Pesaro, Saronno in Rovigo). Socialkomunisti so izgubili svoje trdnjave: Genova, Imperia, Benetke, Varese, Novara, Cremona, Ravenna,

data. Pri »neodvisnih« je namreč organizirana številna skupina nacionalno usmerjenega delavstva, ki je prav gotovo podprla kandidaturu socialističnega Koernerja in mu s tem omogočila zmago.

Izidi volitev so naslednji: social. Koerner 2.172.806 glasov, klerikalec Gleissner pa 2.004.290 glasov; neveljavnih glasov je bilo 188.031. Udeležencev je torej bilo 4.365.127.

Forlì, Ancona in Pavia. V Bologni so zmagali socialkomunisti le z razliko 2000 glasov; k njihovi zmagi so posredno pripomogli fašisti, ki so dobili 7.000 glasov.

Demokristjani so v vseh navedenih občinah dobili manjše število glasov kot pri volitvah l. 1948, vendar so s pomočjo volivne povezave in z večinskim sistemom zabeležili znaten celotni uspeh. Z demokristjanskim številčnim upadom sta se okoristili v glavnem sredinski stranki liberalcev in socialdemokratov. Nevarno so narasli fašisti, ki so dobili veliko število glasov. Socialkomunisti so pa kljub vsemu številčno ohranili vse stare položaje in si marsikje pridobili novih, tako da je razumljivo De Gasperijevo upravičeno svarilo pred resno komunistično nevarnostjo v Italiji.

Upravne volitve v Trstu

Po odredbi ZVU z dne 30. maja bodo upravne volitve na A področju STO-ja dne 7. oktobra (za mesto Trst) in 14. oktobra (za okolico).

Bistro in jasno

O razgovorih, ki jih je imel britanski vojni minister ob priliki svojega obiska v Trstu, je bilo izdano sledeče kratko poročilo: »Britanski vojni minister Strachey, ki je na svojem obisku nadzoroval britanske vojaške naprave v Trstu, je imel razgovore z raznimi odličnimi osebnostmi v Trstu, med katerimi so bili dr. Palutan, grof di Carobio, odvetnik Forti in profesor Lonza.

Minister je poslušal njihova mnenja, ni pa podal k njim nikake pripombe. S tem poročilom so prizadeti uradni krogi postavili stvari na svoje mesto. Italijani so namreč brez vsake osnove vedeli toliko povedati, kaj vse jim je angleški minister dejal, obljubil itd. Seveda so si vse to gladko izmislili in navedeno uradno poročilo jih je sramotno postavilo na laž.

Veseli nas, da počasi tudi zavezniški spoznavajo, s kom vse imajo v Trstu opraviti.

Inflacija še vedno na obzorju

Gospodarska komisija za Evropo je priporočila v petem poglavju svojega pravkar objavljenega gospodarskega pregleda za Evropo raznim evropskim državam, naj urde in ojačijo svojo valuto napram dolarju, ker bodo edino na ta način lahko preprečile inflacijo, ki grozi zaradi povečanih oboroževalnih in drugih izdatkov posebno Italiji in Franciji.

Kako se gospodari v Somaliji

Ko so se italijanski politiki tako trdovratno borili za pridobitev italijanskega mandata nad Somalijo, so mnogi trezni posamezniki zmagali z glavami, ker so predvidevali, da je to za Italijo nepotrebna in predragost stvar. Se doma ni denarja, češ: »Vsi imajo ed eno željo, da se Italija razširi.«

Argentinska atomska bomba v zaporu

Pred meseci je presenetila svet novica, da je Argentina v posesti nove, popolnejše atomske bombe, kot pa je ona, s katero razpolaga, jo Združene države. Vsi resni krogi so že tedaj dvomili o resnični vrednosti izjav, ki jih je podal na osnovi poročila svojih znanstvenikov sam predsednik Peron.

Sumnjenja so se izkazala za upravičena. Casopisi poročajo, da so argentinska oblastva aretirala nemškega znanstvenika dr. Richterja, ki je načeloval argentinskimi atomskim raziskovanjem. Očitajo mu lažno poročanje in ugotovili so sploh, da razpolaga komaj s površnim znanjem fizike... Tako je doživela argentinska atomska bomba kaj hiter konec.

Partizani sovražstva

V Berlinu je bil pred kratkim sestanek sveta svetovnega mira. Med raznimi govorniki je govoril tudi moskovski metropolit, oblečen v razkošen plašč poglavarja ruske pravoslavne cerkve, ki je Američane označil za »resnično in živinsko drhal moderne dobe, ki je podla kot kuga«.

Te besede zvenijo zelo čudno v ustih krščanskega prelata, ki govori na pacifiističnem zborovanju. To ni nobena propaganda za mir, temveč propaganda za sovražstvo!

Kdo so atentatorji v Trstu, Gorici itd.

Bombni atentati so postali nekakšna moda. Od časa do časa jih imamo v Trstu, imeli smo jih v Gorici, imeli smo jih pred kratkim na Senusiju v Libiji in imeli smo jih v Rimu. Do Rima je šlo vse dobro. Za storilci ni bilo nikdar nobenega sledu. Šele ko je šlo za lastno koga, šele takrat so jih odkrili: vsi atentanci v zvezi z atentati v Rimu so nacionalistični prenapeteli umislniki!

Ali se morda končno le nekdo ne boji, da ne bi marljivo iskanje tudi druge ne pokazalo s preveliko očitnostjo, da leži tudi drugod to gnezdo v podobnih krogih in je strah pred neprijetnimi odkritji, ki ne bi bila v korist iredentistični politiki, glavni razlog za nemarljivo iskanje?

Vesti s Tržaškega

DVOGLIČNA IGRA

Volivni sporazum vseh treh slovenskih demokratičnih političnih skupin v Trstu je posebno pri obeh komunističnih partijah izzval razne komentarje. Ni zamenkrat naš namen, da se z njimi podrobneje bavimo. Na to se še povrnemo.

V zvezi z objavljenimi programskimi načeli nas pa za sedaj zanima predvsem gorečnost, s katero skuša vsa slovenska in italijanska kominformistična tiska dokazovati, da je njihova partija edina, ki se dejansko bori za Svobodno tržaško ozemlje.

Izkustvo nas uči, da je vedno nekaj sumljivega v ozadju, kadar komunisti nekaj posebno glasno zatrjujejo. Vedno se dogaja, da se v tem primeru njihove besede v navzkrižju z njihovimi nameni.

Zato ne bo odveč, da malce osvobodimo naš spomin in ugotovimo, kakšna je bila prav za prav taktika komunistične partije glede STO-ja od ustanovitve do danes. Prostor nam ne dopušča, da odgovorimo izčrpano na to vprašanje. Naj zamenkrat približno zgolj nekatera neizpodbitna dejstva.

Ustanovitev STO-ja je z vsemi svojimi, v mirovni pogodbi z Italijo vsebovanimi določbami, predstavljala kompromisno rešitev med zmagovalnimi silami pri novi uredbi porojnih razmer v tem delu Evrope.

Bistvo vsakega kompromisa je, da vsaka od sodelujočih strani žrtvuje del svojih koristi. Od dobre volje in od poštenih namenov pogodbenikov pri izvrševanju sklenjenega sporazuma pa zavisi trajnost kompromisa.

Kaj smo pa doživeli? Prvi pogoj za popolno ostvareitev STO-ja je bilo imenovanje guvernerja. Če je Sovjetski zvezi zares bilo toliko ležeče na oživitvi STO-ja, kot danes trdi kominformistični tisk, zakaj ni omogočil to imenovanje, ko je bila za to podana široka možnost? V tem primeru bi letos slavilo Svobodno tržaško ozemlje že četrto obletnico svojega neodvisnega

in samostojnega življenja — brez tujih vojaških enot in brez svoje sedanje razcepljenosti.

Toda nismo se pozabili, kako je odklonila Sovjetska zveza vse številne kandidate, ki so jih predložile zahodne velesile, kar je imelo za posledico, da so te odklonile njene kandidate. Zakaj pa naj bi prav zahodne velesile, ki so imele Trst vojaško zaseden, morale sprejeti sovjetskega kandidata, bi lahko dokazala kvečjemu kakšna posebno globoka dialektika.

Sovjetska zveza tedaj sploh ni želela, da se razmere v svetu pričeno urejevati, kar bi brez vsakega dvoma nastopilo, če bi se ne tej važni točki Evrope z zaščitvijo STO-ja duhovi pomirili. Slo je zgolj za polno ohranitev revolucionarnega duha, ki predstavlja osnovo njene evropske in svetovne imperialistične politike. Tudi na to upravljanje se bomo še vrnili.

Zamenkrat bi samo ugotovili, da so se njeni revolucionarni načrti v zahodnem kot v vzhodnem sosedstvu STO-ja popolnoma izjavili oziroma, da bomo točneje, vse njene pozicije so se na tej točki temeljito spremenile na njeno škodo. Tedaj je naenkrat odkrila svojo gorečo ljubezen do STO-ja.

Kaj se pa krije prav za prav za to njeno ljubeznijo? Na to vprašanje nam kaj jasno odgovarjajo izjave in številne politične poteze kominformističnih voditeljev v Italiji in na STO-ju.

Ko je pred poldrugim letom tržaško vprašanje stopilo zopet v ospredje mednarodnih razgovorov in postalo predmet neskončnih polemik v časopisju sosednje republike, so si kominformisti v Italiji in na STO-ju svoje vloge razdelili že od samega začetka. Italijanski kominformisti čisto odkrito zagovarjajo vrnitev celotnega STO-ja in tisti, ki kominformisti so glede tega opreznost, ker se dobro zavedajo, da svojega stališča, zavračanja odkritega odpora v lastnih vrstah ne smejo z njimi odprto izenačiti.

Tuj bes - naša korist

Nekateri naši italijanski sosedje se, izgleda, ne bodo nikdar ničesar naučili. Letos jim je celo »Difesa Adriatica«, ki izhaja v Rimu, napisala, da se z žalitvami in zapostavljanji ne dela politike, ki bi žela na dolgi rok trajne uspehe. Poleg tega jim je tudi povedala, da so pravi Italijani že siti tega, kar počenja nekateri njihovi sosednjaki v Trstu.

Toda tudi ta opomin je bil izrečen zaman. Sovražstvo je nekaterim našim sosedstvom popolnoma zamagljilo oči. Se toliko bolj pa se razburjajo, kadar jih kak presenečijo, posebno če je tisto presenečenje tako, da pobija njihove trditve o slovenski manjvrednosti in nekulturnosti.

Zadnjič so jim dali povod za tako razburjanje naši nedolžni otroci, ki so se tako dobro odrezali pri risarskem natečaju Uprave za gospodarsko obnovo, sedaj so pa zopet v ognju, ker so imeli Slovenci prejšnji teden v Avditoriju kak štiri prireditve, medtem ko so jih imeli Italijani samo tri, in še te so bile navadne propagandne, na pol uradne in slabo obiskane zadeve.

Neznanska krivica! Italijanstvo je zopet v nevarnosti! Za kost je pograbilo bojeviti »Giornale del Lunedì« v svoji ponedeljski prilogi »Cittadellie« z dne 28. t. m. Po njegovem ne bi smeli zavezništvi razpolagati z dvorano tako, kakor zahtevajo kulturne potrebe, temveč bi morali tudi pri tej stvari paziti predvsem na to, da onemogočijo Slovincem primerno kulturno življenje. Pisec prihaja do čudovito jasnih matematičnih zaključkov: ker imajo Slovenci med 60-odstotnimi svetovalci samo dva zastopnika (komunistični odborniki za Italijane niso Slovenci! Zapišite si to volitvi!), je pisec to obenem dokaz za številčno stanje slovenskega prebivalstva v primerjavi z italijanskim. To sorazmerje bi moralo biti podlaga za postopek do Slovincem. Nekoliko jasneje povedano in prilagojeno na obravnavani primer: Slovenci naj bi imeli pravico na dvorano samo vsakih 30 dni, ostalih 29 dni pa bi morala ostati dvorana na razpolago Italijanom, pa čeprav bi bila zaprta, podobno kot so večino leta zaprte tudi desetine in desetine drugih tržaških dvorani, za katere so Slovenci doslej, vključno temu, še vedno zaman prosili. To je neprikriti

in jasan smisel obravnavanega protislovenskega članka.

Seveda pa pisec enostavno pozablja, da je bil Avditorij odprt prav zato, da bo na razpolago tistim, ki nimajo dvoran. In med temi smo, na našo in kakor vidi, tudi pisčvo žalost, posebno mi Slovenci. Ni naša krivda, če so nam nekdanja italijanska oblastva naše dvorane zaplenila, našo najlepšo dvorano, »Narodni dom«, pa so nam ljudje podobne mentalitete, kakršna odseva iz dotičnega članka, celo zažgali. Tudi mi bi bili raje na svojem, kakor pa da gostimo vsak dan druge. Toda do danes nam povzročene škode še nihče ni povrnil. Nasprotno! Pred meseci smo izvedeli celo, da so nam prav ljudje istih ozkih nazorov preprečili, da bi nam bila škoda vsaj deloma povrnjena. V zameno za vse smo dobili od časa do časa samo pravico na dostop v Avditorij. Toda še to je preveč za zagrinjene nazadnjaške duše, ki mislijo, da bodo z nasiljem strli življenjsko voljo mladega naroda, in to v času, ko so se zaradi podobnih napak zrušila že mnoga velika in stara gospostva. Ali ne bi bilo v samem interesu pametnejše italijanske politike, da pomeže s podobnim plevlom med svojimi vrstami?

Potem ko smo štiri leta zaman trkali na vrata katere koli dvorane v Trstu, je izkazana zaposlenost Avditorija najboljši dokaz, kako je posebno Slovincem potrebna dvorana, v kateri bi se lahko primerno izživljali. Prepričani smo, da to vodstvo Zavezništva čitalnice, ki dvorano upravlja, izpregledalo vso nedemokratičnost in strupeno zagrinjenost, ki se skriva za navedenim člankom in ne bo nasledilo spletkam kričarskih zasleplencev.

»Giornale del Lunedì« nam je pa s člankom v svoji prilogi »Cittadellie« prav za prav tudi koristil: ko se še ni polegel vtis, ki ga je izzvala podobno zagrinjeno razburjanje zaradi nagrajevanja otroških risb, je pred svetom razgrnil nov dokaz narodnostne nestrpnosti, ki preveča del naših italijanskih sosedstvom. Ne sme nas motiti, da je članek izšel v »Cittadellie«. Že ponovno smo opazili, da odlagajo gotovi krogi podobne članke v razne »neoficijelne« lističe, zato, ker jih je sram javno priznati očetovstvo nad tako nedemokratičnim, kratkovidnim in nazadnjaškim gledanjem, kakršno jih dejansko pre-

Vendar pa končni cilj ne more biti različen, ker so naši kominformisti z italijansko komunistično partijo organizacijsko in finančno najožje povezani.

Ce bi jim res šlo ne samo za popolno ostvareitev, temveč tudi za ohranitev STO-ja, čemu potem stalno ponavljanje kasnejše »boljše rešitve«, »plebiscita« in »vrag vedi še kaj vsega«.

Določbe mirovne pogodbe so jasne. Ne poznamo ne »boljših rešitev« in tudi ne »plebiscitov«. Točno so določeni vsi pogoji, pod katerimi naj se razvija samostojno in neodvisno življenje našega ozemlja. Jasno je torej, da pri naših kominformistih račun ni niso čisti.

Kominformistične partije imajo samo enega gospodarja, in ta sedi v Moskvi. Če zastopata KPI in naša kominformistična partija taki stališči, kot ju imamo priliko opozoriti, so za to prejeli navodila iz Moskve.

Iz tega pa tudi lahko sklepamo, kakšno vrednost za obstoj našega ozemlja imajo sedanje zahteve Sovjetske zveze, naj se izvršijo določbe mirovne pogodbe z Italijo. Njene skrajni cilji ne morejo biti drugačni kot njena navodila njenim eksponentom v Italiji in pri nas.

Ko so SDZ, SKSZ in SNS združile svoje sile za obrambo STO-ja, so se dobro zavedale, kakšne nevarnosti grozijo tržaškim Slovincem, tudi zaradi te dvovalne igre naših kominformistov in njenega dejanskega vodstva v Moskvi. Zato so posebno poudarile, da se ne borijo le za realizacijo vseh določb mirovne pogodbe glede STO-ja, temveč tudi proti vsem poskusom, ki bi ogrozili njegov obstoj.

Mirno lahko trdimo, da so edine slovenske politične skupine na našem ozemlju, ki so v tem pogledu zavzemale vedno jasno in brez kompromisno stališče, ki ne dopušča nobenih potvorb in podlitkanj.

Njihovo stališče tudi drugačno ne more biti. Vodi jih trdna zavest, da zastopajo glede tega želje in koristi vseh tržaških Slovincem.

veva. To ve pa tudi svet, ki bo ob takih izpadih vedno laže razumel, kaj bi v teh krajih pomenila ponovna vzpostavitev nekdanje italijanske oblasti in kako bi v takem primeru izgledale slovenske manjšinske pravice.

Drugič pa nam je obravnavani članek koristil tudi zato, ker je znova pribil dejstvo, da so vsi glasovi, ki niso oddani za slovenske liste, za Slovence izgubljeni! Pisec je, podobno kot vse italijansko časopisje, štel kot Italijane vse kominformistične občinske svetovalce in za Italijance je štel tudi tistih nemalo slovenskih glasov, ki so bili oddani za razne neodvisne liste in celo za same demokršane, ki so se obračali do slovenskih volivcev kar s slovenskimi volivnimi govori, objubljaljo pravico, enakopravnost ... ob sv. Nikoli!

Volivci sedaj vidite posledice! Glejte, da ne boste na prihodnjih volitvah ponovili svoje napake in doli našim nasprotnikom možnost, da opletajo z volivnimi statistikami tako, kakor dela pisec članka v ponedeljski »Cittadellie«, ki dokazuje, da nas je v Trstu samo 3,33 odstotkov!

Poziv

Uredništvo »Demokracije« poziva vse one, ki so vložili prošnjo za sprejem v policijsko službo, pa jim je bila ta zavrnjena, naj se javijo v prostorih uredništva v ulici Machiavelli 22-II (od 10. do 12. ure).

Obvestilo živinorejcem!

Komisija za potrditev bikov obvešča, da bo v dneh: četrtek 31. maja, torek 5. in četrtek 7. junija pregled za potrditev bikov. Vsi lastniki bikov starih najmanj 9 mesecev, ki še niso bili naznanjeni področnemu kmetijskemu nadzorništvu - ulica Ghega št. 6-I, tel. 86-73 - so naprošeni, da to storijo takoj!

DRAMATISNI KROZEK
v N A B R E Z I N I
p r i r e d i
v nedeljo dne 10. junija
— ob 20.30 uri —
v nabrežinski kinodvorani
veseloigro v treh dejanjih:
Poslednji mož
Spisal F. Ks. S v o b o d a
— — —
Na obilno udeležbo vabi
ODBOR

Večer koroške pesmi

V soboto je pevski zbor iz Smihela na Koroškem obiskal naše mesto in je priredil v koncertni dvorani Auditoriuma svoj večer koroške pesmi. V dobro obiskani dvorani je nastopilo okrog štirideset pevcev mešanega zbora, ki ga vodi pevovodja gospod Miha Sadjak. Na sporedu so bile samo koroške pesmi v obdelavi Horvata, Hubada, Kramolca, Kernjaka, Marolta in Zvikašiča.

V prvi polovici sporeda je nastopil najprej mešani zbor, ki razpolaga s prijetnimi, mehikimi glasovi. Posebno nežno so odražali soprani, med katerimi se je odlikovala solistka. Skoda, da ni zapel tudi sam ženski zbor kakšne skladbe. Posebno lepo je bila izvajana »Ej vigred je to« in »Segava Kramolčeva obdelava« »Spov ptice pojo«. Soprani so tudi v višini lahko, kar se je opazilo posebno pri narodni »Rožic ne bom trgala«. Pevovodja je vse pesmi našteval z velikim razumevanjem in pravilnim pojmovanjem.

V drugem delu večera je nastopil samo moški zbor, z izjemo zaključne pesmi. Moški zbor je številno sicer šibkejši od ženskega, a kljub temu je izvršil svojo nalogo pohvalno. Da so si tenorji pomagali predvsem s »falzetom«, je razumljivo in tudi edina rešitev tega problema, ko dobro vemo, da so izraziti tenorji redkost in največji problem skoroda vseh pevskih zborov. Pevci so se podaljšali spored s tremi pesmimi in zaključili z »Zima že zapuša nase«.

V splošnem je večer zapustil najboljši vtis. Zdelo se nam je, kot da so nam bratje s Koroške prinesli s seboj koš tiste lepe, zelene pokrajine s svojimi bogato obrasčenimi holmi, koder se pretakajo bistre vodice in se ponosno leskeče čedo čudovita koroška jezera. Ta občutek smo imeli posebno ob smiselni vsebinski povezavi, ki jo je oskrbel g. Jožef Picelj v pristnem koroškem narečju.

Za pester spored so bili pevci deležni obilnega odobravanja.

Ob začetku večera so izročili koroški bratje tržaškim domačinom svoje pozdrave in v viden spomin lepo vezeno, ki predstavlja »Gospodarski prestol«. Domačini so pa poklonili gostom domače cvetje, ki je zrastle na bregovih tržaškega ozemlja.

Koroški pevci v Nabrežini

Za zaključek svojega potovanja po našem ozemlju se je slovenski pevski zbor iz Smihela v Rožu ustavil v nedeljo zvečer v Nabrežini.

Korošce so Nabrežinci sprejeli na trgu, kjer sta jim dve naši dekleti v narodnih nošah poklonile lep šopek cvetlic. Nato so se gostje podali v gostilno Grillanc, kjer so imeli pripravljeno večerjo. Po večerji se je razvila zabava in gostje so nam zapeli nekaj prav lepih naših pesmi. Korošcem se je pridružil k zabavi lepo število Nabrežincev in Tržančanov. G. Stanko Kosmina je v daljšem govoru pozdravil naše goste. Za Slovensko demokratično zvezo je pozdrave izročil g. Josip Terčon. Tajnik Narodnega sveta koroških Slovincem g. Janko Urank se je Nabrežincem zahvalil za lep sprejem in nam je v temperamentnem govoru orisal njihov položaj in njihovo borbo za narodni obstanek.

Zabava je trajala do 11.30 zvečer, nakar so se mili gostje ob viharjem pozdravljanju velike množice zavednih Nabrežincev odpravili domov.

Zeleli bi, da bi se enaki obiski večkrat ponavljali.

Izlet k Belopeškemu jezerom

Kakor je bilo že javljeno, priredi Slovenska demokratična zveza v Nabrežini v nedeljo dne 17. junija t.l. enodneveni izlet k Belopeškemu jezerom.

Odhod iz Nabrežine bo približno ob 5. uri zjutraj, povratek okoli 22. ure. K jezerom bomo prispeli okoli 9. ure, kjer bomo nemoteno lahko uživali planinsko ozračje do približno 4. ure popoldne.

Preskrbljeno je za prvovrstno kosilo v restavraciji ob jezeru. Vsi, ki se mislite udeležiti izleta, javite se čimprej pri naših zakupnikih ali v trgovini Terčon v Nabrežini, tel. 22-522. Vožnja v udobnem avtobusu in kosilo stane 1.700 lir za osebo. K jezerom se bomo peljali čez Videm in Pontafel, a vrnili se bomo čez sedlo Neveve, Chiusaforte in Videm.

Javite se takoj, da ne bo prepozno!
Slov. demokratična zveza
v Nabrežini

Aaron Copland v Trstu

Dne 4. junija bo nastopil v Verdijevem gledališču v Trstu znani ameriški skladatelj Aaron Copland ki je eden največjih predstavnikov moderne ameriške glasbe.

Skladatelj se je rodil dne 14. novembra 1900 v kozmopolitski četrti Brooklyna v New Yorku. Najprej je študiral klavir pri Leopoldu Wolfsonu, nato pa še pri Victorju Wittgensteinu in Clarencu Adlerju. Pozneje je študiral kompozicijo v Parizu v »Fontainebleauški glasbeni šoli«. Tri leta je bil gojenec slavne Nadje Boulanger, ki je leta 1925 na orglah in v zvezi z newyorškim simfoničnim orkestrom, ki ga je vodil Walter Damrosch, prvič izvajala »Simfonijo za orgle in orkester« svojega gojenca.

Toda prvič se je bil Copland predstavil javnosti že prej, in sicer v novembru 1924, s koncertom svojih skladb pod pokroviteljstvom »Zveze skladateljev«. Za svoje glasbeno delovanje v naslednjih dveh letih je prejel nagrado Gugenheimove ustanove. Od tega časa si redno sledijo njegova nova glasbena dela, od raznih orkestralnih del in do opere »Drugi huragan« v l. 1937. Skladatelj je tudi spretno glasbo za filme in komorno glasbo.

Spored koncerta v Verdijevem gledališču je naslednji: 1) Uvertura na prostem; 2) Koncert za klavir in orkester gosli, harfe in klavirja; 3) Kubanski ples; 4) balna suita »Pomlad na Apalaških gorah«.

Dr. E. Pogačnik odpotoval

Med onimi, ki zapuščajo naše mesto, v katerem so pregnani iz domovine poiskali začasno zatočišče, je tudi dr. Edvard Pogačnik, agilen in sposoben slovenski gospodarski strokovnjak, ki je dne 23. maja odpotoval v Ameriko.

Dr. Edvard Pogačnik je v teku svojega petletnega bivanja v Trstu deloval najprej pri »Glasu Zavezništva«, nato je bil urednik novic pri radiu Trst II. in končno je še najbolj sprostil svoje strokovne sposobnosti, ko je bil premeščen k tukajšnjemu ERP odposlanstvu. Ves svoj trud je vložil v populariziranje zamisli tega velikega mednarodnega sodelovanja med Slovinci.

V teku let si je pridobil dr. E. Pogačnik dosti prijateljev tudi med tržaškimi Slovinci, ki ga bodo skupno z njegovimi prijatelji iz ožje domovine težko pogrešali.

Na kolodvoru, ko se je vlak premaknil, mu niso prijatelji voščili samo »srečno pot«, temveč so mu obenem zaželeli tudi čimprejšnji povratek v osvobodeno domovino.

SLOV. DOBRODELNO DRUŠTVO v TRSTU

priredi dne 9. junija 1951 ob 20.30 v Avditoriju Ljud. doma Z V U

Baletni večer

Nastopajo gojenke baletne šole S.D.D. ki jo vodi priznana plesna pedagoginja gđ. Amalija Deste ob sodelovanju operne plesalke gđ. Tatjane Afinkijeve in njenih učenk Kise in Maje Gudim-Levkovičeve, Ive Rolli-Rolihove in solopesalke Anice Zerkalove.

S p o r e d :

Ivanovici: Valček - Boccherini: Minuet - N.N.: Češka polka - N.N.: Hrvško narodno kolo - Strauss: Valček - Schumann: Polet - Waldeufel: Valček - Chopin: Mazurka in Minuet - Čajkovski: Variacije - Delibes: Hinduški ples iz opere »Lakme« - Čajkovski: Ruska bojarska - Ukrajinski narodni ples »Gopak« - Armenski kavkaski ples - Narodni slovaški ples - Krakovjak - Ruski narodni ples »Trepak« - Dvorak: Slovanski ples št. 9 - Brahms: Ogrska rapsodija.

Vstop samo z vabili, ki jih dobite na sedežu društva in pri običajnih razprodajalcih.

Priskrbite si pravočasno vabila!

Listnica uredništva

Zaradi pomanjkanja prostora priobčimo dopis »V znamenju svetega plamena« prihodnjč.

Naša zavarovalnica
UNION
ustanovljena 1. 1828
je ena prvih v Evropi
Generalno zastopstvo
Trst, ul. Commerciale 3

Od srede do srede

23. MAJA: Jugoslavija zahteva od Argentine izročitev vojnega zločinca Pavelica. — Angleško javno mnenje je vzemirjeno zaradi perzijskih dogodkov. — Brazilski tisti poročajo, da je dal argentinski predsednik Peron zapreti nemškega fizika Richterja, češ, da se je izkazalo, da ni atomski znanstvenik, kakor je zatrjeval. — V Avstriji je nakazana možnost razbitja dosedanje vladne koalicije med socialisti in klerikalci, čemur bi sledila nova vladna koalicija med klerikalci in desničarji. — V Krogih OZN se zopet pojavljajo predlogi za prekinitev sovražnosti na Koreji.

24. MAJA: Predsednik Truman je predložil kongresu načrt za vzajemno pomoč, ki predvideva izdatke za osem in pol milijarde dolarjev. — Truman je na častniskarski konferenci izjavil, da ima trdno namero, preprečiti novo vojno: prav tako je izjavil, da bo pri prihodnjih predsedniških volitvah verjetno zopet kandidiral. — Na Koreji so sile OZN pri zasledovanju umikajočih se komunistov zopet prekoračile 38. vzporednik in zasedle važno križišče Cuncion. — General Bradley je zaključil svoje pričevanje pred ameriškim senatom; sedaj pride na vrsto zunanji minister Acheson. — Sovjeti ponujajo baje s posredovanjem švedske premirje na Koreji. — Perzijska vlada je dala angloperzijski petrolejski družbi šest dni časa, da izvede svojo likvidacijo.

25. MAJA: Zavezniška protiofenziva na Koreji uspešno napreduje preko 38. vzporednika. — Baje so na tihomorskem otoku Eniwetoku že preizkusili vodikovo bombo. — Perzija odklanja nove angleške kompromisne predloge glede petrolejskih vrelcev. — Anglija je poslala v vzhodno Sredozemlje izbrano brigado padalcev. — V Parizu vztraja sovjetski zastopnik na vprašanja atlantske zveze. — V Trentu je prišlo do spopadov med nemškimi volivnimi zborovalci in italijanskimi demonstranti. — Ob zaključku volivne borbe je italijanska policija zaprla vodilne neofasiste.

26. MAJA: Predsednik Truman izjavlja, da je treba ustiliti položaj v Trstu in Avstriji. — Anglija je predložila spor s Perzijo mednarodnemu sodišču v Haagu. — Zedinjene države svetujejo Perziji, naj ne spravlja v nevarnost svetovnega mira. — Polom kitajske ofenzive na Koreji je očiten; predajojo se tudi večje komunistične enote. — Ameriški poslanik v Moskvi Kirk je dospel v Pariz na razgovor z ameriškim namestnikom Jessupom. — Potrjen je obisk nemškega kanclerja Adenauerja v Rimu v prvi polovici junija.

27. MAJA: Socialist Koerner je bil izvoljen za avstrijskega državnega predsednika. — Upravne volitve v Italiji so potekle v miru ob nizki volivni udeležbi. — Angloperzijska petrolejska družba pristaja na rezervirano razpravljanje o podražavljenju podjetja. — IV. ameriška divizija je dospela v Nemčijo. — Po sporazumu med Kitajsko in Tibetom je postal Tibet sestavni del Kitajske s posebno samoupravo.

28. MAJA: Po prvih delnih izidih je nakazan demokratijski in socialdemokratijski uspeh pri upravnih volitvah v severni Italiji. — Sovjetski zastopnik pri OZN Malik demantira vesti o pogajanjih za premirje na Koreji. — Medtem ko se konferenca štirih namestnikov vleče brez vsakega uspeha, so začeli v Parizu konferenco vojaških poveljnikov atlantske zveze pod predsedstvom štabnega čefa ameriške vojske gen. Collinsa. — Kitajci se na Koreji predajojo zaradi lakote; sile OZN napredujejo brez težav in so zasedle Hvacon in Inje.

29. MAJA: S pomočjo vezanih list so demokratijski pridobili mnogo občin v severni Italiji, med njimi Genova in Benetke. — Anglija je dokončno pristala na podražavljenje perzijskih petrolejskih vrelcev, verjetno tudi zaradi tega, ker je mednarodno sodišče odklonilo pritožbo angloperzijske družbe, češ, da ni pristojno reševati pritožbe zasebnih ustanov. — Na Koreji se zasnava zopet upiranje komunističnih čet severno od 38. vzporednika. — Anglija protestira pri egiptski vladi zaradi ovir za plovbo petrolejskih ladij preko Sueskega prekopa.

»Za razliko od Sovjetov želimo in potrebujemo mi močne in samozavestne zavezništve in prijatelje. Nočemo izravanega sveta, v katerem vsi isto delajo, temveč pester svet, ki pa je enoten pri delu za miroljubne namene.«
(David E. Lillenthal, bivši ameriški vladni upravnik)

Slike z ameriškega poslaništva v Beogradu

Pod naslovom »Dekle z ambasade« je objavila dne 10. marca 1951 tedenska revija »Colliers« zelo poučen članek, ki ga je napisal ameriški diplomatski kurir Seymour Freidin. Obiskal je Jugoslavijo in je svoja opazovanja naslonil na opis življenja, ki ga v komunistični prestolici žive uradnice ameriške ambasade. Takih uradnic je samo po beograjskih uradih 35. Kurir je razmere, kakor pravi, »občutil na lastni koži, ko je za časa svojega bivanja v Beogradu moral neprestano igrati kavalirja za tucate takih deklet, ki ne smejo in si ne upajo same v komunistično družbo.

»Zakaj pa se ameriška dekleta ne družijo z angleško govorečimi Jugoslavlani? Po komunističnih deželah Vzhodne Evrope velja za ameriško diplomatsko osebo neuporabni zakon, da mora biti njihove zasebno življenje popolnoma ločeno od vseh nepotrebnih stikov z domačini... Jugoslavija je komunistična država. Vprašanje varnosti je osnovno vprašanje na tako važnih mestih. Državno tajništvo ne more in ne sme riskirati, da bi uradnica, ki ima pošte s tajno šifro in zaupno pošto, morda bila zapletena v kakšno ljubavno homotijo s kakšnim domačinom, ki je prav lahko tudi tajni agent. Nekaj tihkega se je nedavno pripetilo. Pri neki drugi ambasadi v Beogradu so odkrili, da je deklet, ki je delala na šifri, imelo poznanje z domačinom, ki je policijski agent. — Kakor hitro stopiš v Jugoslavijo, se moraš naučiti, kaj smeš in česa se moraš ogibati. To je eno prvih

navodil, ki jih dobi vsak ameriški uslužbenec, ko pride na službeno mesto.

A tudi Jugoslavlani so zelo rezervirani. V nobeni komunistični državi ni priporočljivo, da bi državljani imeli prijatelje med zahodnjaki...»

Moskva - Majestic

Clankar nato opisuje težave, ki jih imajo uradnice s stanovanjem in prehrano. Stanovati morajo namreč v hotelu Moskva, medtem ko dobivajo hrano v hotelu Majestic, ki sta oba rezervirana le za tuje goste.

»To hotelsko življenje mora vsakemu, tudi najmočnejšemu zlomiti vrat... Eden teh hotelov je Moskva, stara, štirinadstropna razpadajoča stavba s sobami velikimi kot skedenj, kjer vlada topla mraz, poleti pa vročina. Zgradba je stara, dvigalo je vse obrabljeno in ropajoče. Povsod je polno sten in gričev... Ko se je Nancy lani tamkaj naselila, je morala stanovati skupaj s še enim dekletom. Ambasada jima je dala kuhinjo, da sta si pripravljali zajtrk s stvarmi, ki sta jih kupili v prodajalni ambasade... — Majestic je nekoliko oddaljen od Moskve. Tudi ta hotel je pomankljiv, toda Nancy je mislila, da je v nebesih, ko se je iz Moskve preselila tja... Sedaj Nancy stanuje skupaj z drugim dekletom v stabi, ki je ameriška last. Zjutraj pridejo avtomobili po vseh 14 ki so v tej hiši in jih odpeljejo v ambasado. Zvečer jih pa zvozi nazaj...»

Clankar pravi, da mora ameriška ambasada sama skrbeti za zabavo. Ona predvaja za svoje osebe tudi filme. V mestu namreč ni mogoče dobiti vstopnic. V Jugoslaviji jih dobijo samo člani delavskih sindikatov... Za stanovanje plačujeta dekleti 104 dolarje na mesec, kar morajo plačati iz doklade, ki jo dobivajo in ki znaša za Beograd 3.800 dolarjev letno. Beograd smatrajo za eno najtežjih mest v vsej diplomatski službi. Doklade za Italijo so za polovico manjše, za London in Pariz pa so samo ena tretjina beograjske doklade. »Le redko kak dolar ostane, ko je vse tako neznanško drago.« Ameriški uradniki dobijo iste živežne karte kot domačini. Kupijo pa lahko marsikaj še v ambasadni zalogi. To jim pride še vedno ceneje, kakor pa če bi morali kupovati na »prostem trgu«, kjer, na primer, zahtevajo 6 dolarjev za pol kg surovega masla, 8 dolarjev za suhega, košenega piščanca in 3 dolarje za hleb belega kruha.

»V Beogradu so samo štiri trgovine, kjer moraš kaj dobiti, če si diplomatski uradnik. To sta dve trgovini za ročna dela, kjer dekleta ameriške ambasade kupujejo zelo drage vezanine ter dve zastavljavnici (pawm shop), kjer se za grozno visoke cene dobijo dragocenosti, ki jih nekdanji srednji sloji prodajajo, da se morejo nekako preživljati... Oblike morajo vso prineseti s seboj, ko pridejo v Jugoslavijo.«

Clankar nato opisuje, kako dekleta z ambasade dobivajo od časa do časa po nekaj tednov oddiha, ki ga izkoristijo v Italiji, v Avstriji, v Švici ali v Franciji, da se tam spet navadijo »svobodnega zraka«. Vsake tri mesece dobijo po 10 dni dopusta, da se malo okrepé.

Prvo srečanje s komunistično Jugoslavijo

Ko se je eno teh deklet, že večkrat imenovana Nancy, prvič vozila v Jugoslavijo, se ji — tako pripoveduje clankar — na »Orient Expressu« ni primorilo nič, le bila je vso pot do Beograda lačna. Ko je namreč vlak privozil čez laško-jugoslovansko mejo, se je takoj nabasalo vanj toliko ljudi, da so popolnoma zatlačili hodnik. Nihče več ni mogel od svojega sedela do jedilnega vozu. V mrzli februarški noči je prišla v Beograd, kjer jo je pričakoval uradnik ambasade, ki jo je odpeljal v arktične razmere hotela Moskva.

»Samo par polničnih luči je gorelo. V sobi sem s strahom gledala supo svojega lastnega dihanja. Zlezla sem v posteljo oblečena kot sem bila in sem navrh naložila še dva svoja površnika. Nisem mnogo spala. Mnogo pa sem premišljala o prvih vtisih v komunistični državi.«

Na koncu je clankar vprašal še ambasadorja Allena za mnenje. Takole mu je odgovoril:

»Od vseh 25 mest, kjer sem do sedaj služboval, je Beograd brez dvoma najhujši, v kolikor tiče življenjskih pogojev in morale. To obsega vse: težave prehrane, težave s stanovanjem, težave najti pravo razvedrilo ter neprestana napetost iz neznanosti, mrzle vojne. Dekleta, ki služijo v Beogradu, res niso na »pik-niku«

sneje opredeljeno. Senčar Mojca je s Frauhejevimi »Mlinom od vodice« pokazala odlični razveseljiv napredek in lepe ambicije. Pri Kravos Magdi je tehnični in muzikalni napredek očitljiv. Z lahkonotno tehniko in temperamentno igrjo je izvedla Wilmore »Ples škratov« in Fleglov »Slovaški ples«. Poleg Maver Antona, ki je pogljobljeno predvajal Albenizovo »Serenado«, se je predstavila Milica Noma z dvema preludijema Chopina. Ona stremi za jasnostjo udara in točnostjo nastavka ter da je krepkega poudarka dinamiki, mestoma skoraj premarkantno. Pavletić Dunja se je lotila Chopinovega »Valeka« v Des-dur. Chopin je klavirski lirik in ni lahko zadeti njegovega sloga, ki očituje subtilnost in globoko čustvovanje. Pavletićeva se je dobro prilagodila zahtevam skladbe in rešila dostojno svojo težavno nalogo. Tudi Rustja Hadrijan je talentiran. Zelo pogljobljeno je izvajal Ramošev »Largo« in z dobro tehniko in dinamično izvedel Griegov »Ples škratov«. Izrazito muzikalno nadarjenost je izpričala Maver Anica, ki je vzorno in solidno nastudirala zahtevno Schüttovo »Etude Mignona« in izluščila vse dinamične odtene v stopnjujočih se pasajah in pestro prelivačih modulacijah. Mala Marjanca Bolkova je čudovito glasbeno nadarjen otrok, ki poseže šele četrtri razred osnovne šole in je dovršila komaj četrto leto glasbenega šolanja. Pod vodstvom klavirske pedagoginje prof. Mirce Sancinove je dosegla v tej kratki dobi presenetljive uspehe.

Šolo končujemo v šolo vpisujemo

Moder gospodar že zvečer, preden gre k počitku, preudari, kaj bo jutri delal. Nekako tak red je potreben tudi v šolstvu. Ze ko se šolsko leto končuje, torej pred počitnicami, je treba napraviti načrt za šolanje otrok v prihodnjem šolskem letu in pravočasno poskrbeti za vpis. Za začetek srednješolskih študijev sledi zakonodrejni vpis in sprejemne izpite kar pred počitnicami, zdaj v juniju. Skrbni starši se morajo torej že zdaj odločiti in ukreniti vse potrebno, če mislijo dati otroke v srednje šole, a tudi za one dijake, ki utesnejo imeti kako smolo v spričevalu, je treba kar takoj misliti, kako naj čez počitnice popravijo, da bodo vsaj pravne izpite izdelali in si utrdili temelje za nadaljnji študij. Tisti starši pa, ki imajo otroke komagodne za vstop v ljudsko šolo, je treba tudi že zdaj poiskati in prepričati, da bodo ob času zaupa! svojo deco slovenskim učenicam. Vsak zavedni Slovenec na Tržaškem in Gorškem pa je dolžan, čeprav nima lastnih otrok, v svojem okolišču, med znanci in prijatelji pobrižati se, da ne bo noben slovenski šestletnik zašel skozi napadna vrata, namreč v italijanske šole, in pa, da bo čim več desetletnikov (lahko tudi dvajsetletnikov otrok) vstopilo v srednje šole.

Zdaj je torej čas za agitacijo, da ne bo prihodnje jesen prepozna tarnaža, če bi padlo število učencev po slovenskih učilnicah. Za srednje šole je doslej za čuda malo prijav. Ali so nas morda že zopet prehiteli italijanski agitatorji? Kako lakomno so lanske leto obrabli slovenske družine in lovili slovenske otroke za italijanske šole, je znano. Znano je tudi žalostno dejstvo, da so nekaj uspehov dosegli (zlasti med kominformisti). To pomeni, da so nekateri slovenski starši nezanesljivi narodnjaki. Kje je vzrok? Nekaj v njih samih, nekaj v nas vseh. Nezavedni starši so se morda, čeprav brez potrebe, zballi italijanskega pritiska, morda napadno gledajo na razvoj bodočnosti Trsta, misleč, da bo njihov otrok lažje dobil zaposlitev z italijanskim spričevalom. Resnica je že danes povsem drugačna: Absolventi s slovenske trgovske šole dobivajo zaposlitev ne samo v Trstu, ampak je celo v notranjosti Italije povpraševanje po njih, ker pač znajo slovenski jezik, kga potrebujejo tudi italijanske tvrdke za igranje v Jugoslavijo.

Od učiteljskih abiturientov ni še noben Slovenec ostal brezposeln. Prazen je tudi strah, da ne bi dobili zaposlitve bodoči akademski poklici sedanjih slovenskih dijakov z obeh višjih gimnazij. Celotni absolventi nižjih slovenskih strokovnih šol z lahkoto dobivajo zaposlitve. Kdor daje slovenske otroke v italijanske šole, ne samo skazi otroku značaj, ampak ga tudi prikraja za širše zaposlitvene možnosti v bodočnosti, ker se otrok v italijanskih šolah ne priuči obeh jezikov tega ozemlja.

Vendar ni dovolj samo kritizirati take nezavedne in nes pametne starše, ampak je potrebno, da se v zavedni Slovenci izprašamo, ali smo bili doslej dovolj budni in delavni v obrambi naše krvi. Zlasti velja to vprašanje za nekatere poklice

vzgojitelje in učitelje, ki se sicer vneto zanimajo za lastno zaposlitev na šolah in imajo sto pritožb nad urnikom, predstojniki, razdaljani med šolo in stanovanjem, nad starši in nad učeno se mladino, a izven šole niti z mezincom ne ganejo za zbiranje naraščajočim ali za katero koli prosvetno in narodnopravno delo, čeprav imajo priliko videti dan za dnem dovolj dobrih zgledov raznolike delavnosti pri nekaterih drugih, bolj poštvovalnih kolegih. Zopet pa podudariamo, da je slovensko šolstvo in šolanje slovenskih otrok zadeva ne samo prizadetih staršev in šolnikov, marveč vseh Slovencev na Gorškem in Tržaškem, posameznikov in ustanov, združen in glasnikov javnega mnenja — časopisov.

Naš list in njegov krog si, neskomorno rečeno, ne more očitati brezbriznosti. Vseskozi smo posvečeni šolstvu in šolanju slovenske mladine mnogo pozornosti in skušamo storiti tudi na tem polju svojo narodno dolžnost.

Poleg raznih drugih prilik smo lanske poletje v avgustu in septembru v več zaporednih člankih še posebno podrobno analizirali narodno dolžnost slovenske izobrazbe, njeno praktično koristnost za kakršno koli bodočnost Trsta in Gorice, opozorili na pedagoško kvarne posledice prostovoljnega potujevanja v italijanskih šolah, preudarili primernost srednješolskega študija za slovensko mladino, ocenili smo sedanji položaj Trsta in razložili vse razne možnosti razvoja ali sprememb v zvezi z zaposlitvenimi možnostmi slovenskih izobražencev, ovrgli vse mogoče pomisleke, ugovore in dvome ter smo končno z zadostnimi dokazi utemeljili sledeče zaključke:

1) da postane slovenski otrok v italijanski šoli z devetindevetdeset-

odstotno verjetnostjo odpadnik in da v odpadništvu rastejo pohabljeni značaji, ki rodijo razočaranje staršem, so v škodo družbi in samim sebi v breme;

2) da ima danes in bo imel še bolj v bodočnosti vsak kandidat s spričevalom slovenskih šol v Trstu ali Gorici povsod širše možnosti za zaposlitev kakor človek s samo enoizobilno izobrazbo;

3) da bo za bodočnost mladine in za starše same neprimerno koristnejša posest srednješolske ali celo akademske diplome kakor samo ljudskošolska izobrazba in da naj torej starši v čim večjem številu vpisujejo otroke v srednje šole, zlasti v nižjo gimnazijo, ker bodo te žrtve bogato poplačane.

Letos bi dodali le ugotovitev, da se nam zdi, da je agitacija za vpis v slovenske šole tja in sem pomankljiva, enostranska, včasih sterilna, in da marsikateri sicer idealni in poštvovalni agitatorji tudi iz vrst šolnikov pri vsej dobri volji ne najdejo dovolj prepričljivih argumentov, ki bi z njimi dosegli uspeh. Kdor je prebiral v preteklosti naše raznovrstne članke o šolstvu, sodimo, ne bo v zadregi pri agitaciji, kadar debatira s kakimi oklevajočimi in nezavednimi ali brezbriznimi starši nedoraslih otrok.

Za mnogotere starše bi bilo potrebno spregovoriti tudi o tem, kako naj vodijo svojega študirajočega otroka, da ne bo v šoli doživel brodoloma. Toda o tem kdaj drugič, ko se bodo po počitnicah šole spet odprle. Trenutno, zdaj takoj je nadvse važna agitacija za vpis v slovenske šole.

Ce je Italijanom dovoljeno zlobno odjedati otroke drugega jezika za svoje šole, bo pač dovoljeno nam Slovincem, da svoje branimo pred potujevanjem.

POMENKI O PREHRANI

Dr. Bregant Marjan

1) Žito vsebuje razne beljakovine, ki jih označujemo kot klet, poleg tega pa še albumine, globuline, neznatne količine tolsč, ogljikove hidrate, predvsem škrob, soli ter končno 14 odst. vode.

2) Stročnice vsebujejo izmed rastlinskih živil največ beljakovin, ki jih označujemo s skupnim imenom begunin. Ker nimajo kletja, ni mogoče zgnesti iz njih testa. Poleg tolsč vsebujejo mnogo holesterina in lecitina. Ogljikove hidrate predstavljajo predvsem škrob.

beljakovinski odstotek poraste. N. pr. fižolova brozga (puré) vsebuje okrog 76 odst. vode in le 4-5 odst. dušikovih snovi. Poleg tega so stročnice težko prebavljive in lahko povzročijo črevesne motnje zaradi razvijanja plinov in zaradi prebavne celuloze.

3) Krompir je v glavnem sestavljen iz vode in iz ogljikovih hidratov. Njegova povprečna sestava je: voda 74,92 odst., dušikove snovi 2,00 odst., tolsče 0,15 odst., ogljikovih hidratov 20,86 odst., nitje 0,99

Sestava nekaterih stročnic:

	Voda	N-snovi	Tolsče	Oglj. hydr.	Nitje	Pepel	Kal. v odst.
Grah	13,80	23,35	1,88	52,65	5,56	2,76	329
Fižol	11,27	23,66	1,96	56,10	3,88	3,16	329
Leča	12,37	25,99	1,93	52,84	3,92	3,04	341

Stročnice vsebujejo torej celo več beljakovin kot meso. Zaradi tega so jih visoko cenili kot ljudsko hrano. Njihove beljakovinske vrednote veljajo za surove stročnice; kakor jih pri nas pripravljajo pa se napijejo vode, vsled česar pade njihov odstotek beljakovin, medtem ko meso oddaja med kuhanjem vodo ter vsled tega njegov

odst., soli 1,09 odst.

V splošnem je hranilna vrednost krompirja majhna in prihaja v poštev le, če ga uživamo v velikih količinah. Ker ga večina jemo zabeljenega, nam omogoča, da zavijemo večje količine tolsč, ki bi jih same težko zavžili, ker bi nam povzročile prebavne motnje.

(Se nadaljuje)

KULTURA

Mladinski glasbeni praznik Glasbene šole SPM v Trstu

(nadaljevanje)

Po sebi se razume, da od prvo in drugoletnih začetnikov ne moremo pričakovati popolnosti. Najmanj pa od violinskih začetnikov, ki so že zaradi ustroja instrumenta po večini podvrženi kolebajoči intonaciji, ki jo lahko povzroči malenkostna razlika prstnega položaja. To vedo vsi, ki so se kdaj učili violine. Te razlike so lahko večje ali manjše; čisto komaj zaznavne. »Priznati pa moramo, da so vsi začetniki od lanskih nastopov znatno napredovali. Lokovanje, ki je prav pri začetnikih najtežavnejše in običajno združeno s hreščenostjo, je bilo čisto, vzorno. To prednost moramo pripisovati novemu metodičnemu postopku, ki ga uporablja pedagog-strokovnjak.

V drugem delu sporeda so nastopili gojenci od tretjega pa do petega učenega leta. Poleg že omenjenih sedmih violinistov, ki so nastopili v prvem delu, so nastopili v drugem še trije: Majcen Sergij, ki je izvajal K. Sancinovo »Gavoto« in »Kmečki ples«, je iz izven začetniške stopnje in je od lani lepo napredoval. Zdi se, da ima ve-

selje do dirigiranja; je začetnik v tem tečaju, vendar kaže že sedaj dovolj daru za to stroko. Harmonikarsko skupino je vodil z metodično usmerjeno in smiselno gesto.

Rames Valter, ki je izvajal Mazasovo »Etudo« s klavirsko spremljavo od K. Sancina, razpolaga s toplim tonom, prijetno vibracijo in čisto igrjo. Ko bo našel njegov ritmični čut svoje ravnesje, bo njegova igrja še lepša.

Stanič Anica je zaigrala precej težavno in goslače znano Raffovo »Kavatino« s primerno interpretacijo. Ko se bo znala bolj umakniti vplivu poslušalcev nase, bo našla njena igrja večjo sproščenost in njen ton širši razmah.

Med pianisti so se v tem delu sporeda nekateri še prav posebno izkazali. Tonon Miloja ima dobro klavirsko roko in je pokazala v Burgmüllerjevi »Baladi« in Krausovi »Romancie« mnogo smisla za lepo prednašanje in dinamiko.

Luin Ljilja je tehnično dobra. Beethovno »Sonatino« in Pavčičovo fantazijo »Prišla bo pomlad«, je tehnično dobro pripravila. Ko bo spoznala slog klasične tvorbe, bo njeno prednašanje posameznih fraz izrazitejše in oblikovno ja-

sneje opredeljeno.

Senčar Mojca je s Frauhejevimi »Mlinom od vodice« pokazala odlični razveseljiv napredek in lepe ambicije. Pri Kravos Magdi je tehnični in muzikalni napredek očitljiv. Z lahkonotno tehniko in temperamentno igrjo je izvedla Wilmore »Ples škratov« in Fleglov »Slovaški ples«. Poleg Maver Antona, ki je pogljobljeno predvajal Albenizovo »Serenado«, se je predstavila Milica Noma z dvema preludijema Chopina. Ona stremi za jasnostjo udara in točnostjo nastavka ter da je krepkega poudarka dinamiki, mestoma skoraj premarkantno. Pavletić Dunja se je lotila Chopinovega »Valeka« v Des-dur. Chopin je klavirski lirik in ni lahko zadeti njegovega sloga, ki očituje subtilnost in globoko čustvovanje. Pavletićeva se je dobro prilagodila zahtevam skladbe in rešila dostojno svojo težavno nalogo. Tudi Rustja Hadrijan je talentiran. Zelo pogljobljeno je izvajal Ramošev »Largo« in z dobro tehniko in dinamično izvedel Griegov »Ples škratov«. Izrazito muzikalno nadarjenost je izpričala Maver Anica, ki je vzorno in solidno nastudirala zahtevno Schüttovo »Etude Mignona« in izluščila vse dinamične odtene v stopnjujočih se pasajah in pestro prelivačih modulacijah. Mala Marjanca Bolkova je čudovito glasbeno nadarjen otrok, ki poseže šele četrtri razred osnovne šole in je dovršila komaj četrto leto glasbenega šolanja. Pod vodstvom klavirske pedagoginje prof. Mirce Sancinove je dosegla v tej kratki dobi presenetljive uspehe.

Njeno izvajanje zelo zahtevnih skladb, kot je Debussyjeva »Arabeska«, Schumannova »Improvizacija« in kapriciozna humoristična skladba Mirce Sancinove; »Komar in muha« pletasta, je podala z umetniško dovršenostjo, tako v tehničnem kakor tudi v muzikalnem pogledu.

Vsi klavirski gojenci so očitovale enotno šolo in lahkonotno igrjo. Res je, da je trajal spored skoro tri ure, vendar moramo upoštevati dejstvo, da ni bil to običajni šolski nastop, marveč pester mladinski glasbeni revija te, komaj drugo leto obstoječe glasbene šole, ki je pričela tako rekoč iz nič. Glasbena šola pa razpolaga kljub temu z velikim kapitalom in tega predstavlja sposobnost učenega osebja in nadarjenost gojencev.

Klavirski oddelek je pod nadzorstvom naše priznane pedagoginje in koncertne pianistke prof. Mirce Sancinove. Violinski in godalni oddelek pa v rokah pedagoga, violinista prof. Karla Sancina. Mario Sancin vodi poleg klavirskega oddelka še oddelek za pihala in harmoniko.

Vso glasbeno revijo je zaključil mladinski godalni orkester pod vodstvom neumornega ravnatelja prof. Karla Sancina. V orkestru so sodelovali gojenci violinskega oddelka od drugega učenega leta dalje in Žorko Makovec iz oddelka za pihala. Celista sta bila gosta. Nastop mladinskega godalnega orkestra nas je vse zelo prijetno iznenadil. Vzorna disciplina, stroga izenost v ločovanju, skladnost in tonacija in dinamično stopnjevanje

so vrline tega upapolnega idealnega združenja. Ni lahko delo, ako pomislimo, koliko truda je bilo položeno v to plemenito delo, ki pomeni resnično oranje ledine za postavitev temelja bodočemu orkestralnemu združenju. Led je prebit in prvi uspehi so že tu!

Ne smemo prezreti imen vrlih sodelavcev tega mladinskega orkestra. Sodelavci so gojenci: Stanič Anica, Rames Valter, Majcen Sergij, Biancuzzi Robert, Cunja Leandri, Pregarc Karlo, Milčič Vinko, Grmek Pavel, Gabrovac Ondina, Milčič Ivan, Jež Drago, Starc Janko, Ceccovini Nino, Maver Marij in Makovec Žorko.

Mnogostevilno občinstvo je iskreno pozdravljalo vse nastopajoče. Večkrat se je zaključil s Händlovim »Maestoso« iz oratorija »Mesijak«.

Doživeli smo lep večer, ki ostane v nepozabnem spominu v čast naši pridni mladini, ponos staršem in priznanje učiteljem.

„Obt Gospe Warren“ v Avditoriju

O Georgu Bernardu Shawu smo pisali preteklo zimo o priliki njegove smrti. Da osvežimo spomin naših čitateljev, naj omenimo, da se je rodil v Dublinu 26. junija 1856, od koder se je preselil leta 1876 v London. Tam je bil v začetku socialistični agitator, pozneje pa je postal umetniški kritik in pisatelj. Svoje pikre spise je zajemal iz višjih krogov in razgaljal z jedkim peresom njihovo gnulob. Pisal je več romanov, ali ovekočel

se je s svojimi dramami. Prva njegova dramatska dela so bila »Prijetne in ne prijetne igre«, »Tri igre za Puritanec«, »toda največje uspehe je žel z dramo »Obt Gospe Warren«.

Teza drame je: »denar sam ne osreči človeka in marsikateri denar je vse prej kot krvavo zaslužen«. K takim dejanjem sili revščina in žrtve tega pohlepa je gospa Warren. Okoli teh žrtv se gnetem vrtijo najvišji krogi, ki iščejo slast in zadoščenje svojim strastem in v ta vrtnice se zaplete celo pastor. Prostor nam ne dovoljuje, da bi širše razglabljali o tej grešni družini.

Ob skoro zasedeni dvorani Avditorija je bila uprizaritev tega dela predpreteklo soboto 19. maja, ki je bila podana še precej dobro. SNG je stavilo na preizkušeno mladje moči in to mu je v polni meri uspelo. Mlada Drolčeva je v umerjenem slogu podala izborno svojo vlogo in se potrudila, da ni padla v patos. Prav tako so bile dobre vloge Praeda g. Crnoboriča, barona Croftsa g. Raztresena, kakor tudi vloga pastora g. Zege. Gospod Lukež se trudi, da bi se uveljavil tudi v salonskih igrh, ali njegov organ kot njegove kretnje se niso zrele za take nastope. Najtežjo vlogo gospe Warren je podala gospa Starčeva, ki se je potrudila, da je podala vlogo čim najbolj, ali ni mogla vzdržati do konca in je od dejanja do dejanja padala. Inscenacija je bila posrečena. V splošnem je bila igra glede na okoliščine dobra.

Vesti z Goriškega

Goriški Slovenci

(Nadaljevanje s 1. strani)

prikazal potrebo našega odločnega nastopa. Povedali smo mu o naših spomenikih in zahtevah. On, takratni predsednik tega furlanskega združenja, je naše spomenice in zahteve želel predhodno videti in jih je končno odobril. Svetoval pa nam je ostrejši nastop!... Toda la- ni se je g. senator Tessitori, potem ko je že podal ostavko na mesto predsednika M.P.F., ko strela z ja- snega zagnal v senatu v Rimu pro- ti nam Slovincem in proti našim pravicam ter hvalisal vladu, da ravna z nami najzornije! Za njim so odpadli še razni drugi voditelji furlanskega gibanja. Izkazalo se je, da so oni bili vedno proti Sloven- cem! Mesca aprila letos so se zglasi- li pri nas nekateri Furlani z Gori- ške. Povedali so nam, da mislijo nastopiti pri volitvah in nas prosili za povezavo, ki smo jo obljubili! Ko pa so bile kandidature že predlo- žene, smo izvedeli prav iz »Giornale di Trieste«, da so ti Furlani iz gradiščanskega okrožja izostali, da ne bi škodili italijanstvu v ko- rist Slovincem!... Nihče od Furla- nov se nam ni do sedaj opravičil. In na žalost smo iz Vidma izvedeli še kaj več!

Italijani in Furlani, prav vsi, nas torej poznajo le, kadar nas potrebujejo v svojo korist in proti našim koristim in pravicam!

Kaj pa DFS?

Demokratska fronta Slovincem v Italiji je zadnje čase začela trditi, da nima nič kaj opraviti s Ti- tom in z njegovim komunizmom! Ona ne mara očitka, da je komu- nistična, in trdi, da je le Demo- kratična fronta Slovincem v Italiji. Da je DFS ubrala tako pot in si najela tako obliko, je povsem raz- umeljivo spričo predstojajočih voli- tev. Za volitve torej in do volitev! Mi pa vemo eno, da so odločilni elementi vodstva DFS izključno sa- mo komunisti, in sicer titovski ko- munisti! Kakaj se torej DFS skri-

va v narodne barve in zavrača o- četovstvo Tita in njegovega komu- nizma? Zato da bi preslepila slo- venske volivce!

Res je, da se je v Jugoslaviji marsikaj spremenilo na bolje, kar se tiče zunanje politike, toda v no- tranji politiki smo tam, kjer smo bili leta 1945. Napovedane spremem- be gospodarskega in socialnega zna- čaja sploh so ostale in ostanejo pri obljubah, kajti taki diktatorski re- žimi padejo s svojim diktatorskim programom ali pa so mevrže, ki ni- majo nobenega gospodarskega in socialnega programa, in jim gre je za to, da se ohranijo na vladi tako ali tako! Iz diktatorja postati de- mokrat, spoštljiv do vseh človečan- skih svoboščin, je kratko in malo nemogoče!

Vse obljube, ki so jih titovci da- jali našemu kmetu in delavcu med borbo in po borbi, so se sprevrle v najbridekše razočaranja in kme- ta i delavca. In danes opazujemo, žalostni in osramočeni zlasti pred italijansko javnostjo, kako naši kmetje in naši delavci bežijo iz domovine Jugoslavije in tvegajo življenje, da le prekoračijo držav- no mejo! Ko pridejo sem v Italijo, pa hajdi v taborišče... In vendar gredo raje v taborišče kot nazaj v Titov komunistični raj!

Nekateri nas bodo vprašali: »Za- kaj pa ste se hoteli z njimi pove- zati za volitve?« Tem odgovorjamo: »Zato, ker bi povezava veljala le za pokrajinske in ne tudi za občins- ke volitve. In zato, ker je šlo za skupno štetje glasov in ne tudi za priznanje njihovih doktrin, naukov itd. In ker bi izvoljeni kandidati v pokrajinski svet morali obvezno zastopati obojni organizaciji in vse Slovence na Goriškem! Nič drugega! In k temu nas je silil krivičen volilni zakon, ki so nam ga zopet demokristjanski vladarji pripravili, z namenom da nam onemogočijo za- stopstvo v pokrajinskem svetu, kjer gredo tudi za naše skupne slovenske koristi!«

Slovinci in Slovenke, volite LI- PO z GROZDOM in CESNJO v

Števerjanu, volite CEBELO v Šo- podnjah, volite PLUG z NAKLOM v Doberdolu, volite LIPO v Gorici!

Cemu pa? Volite te znake in kan- didate pod temi znaki, ker so vsi kandidati povezani med seboj!

Ti izvoljeni kandidati bodo up- ravljali slovenske občine in za- stopali ter branili koristi Sloven- cev v pokrajinskem svetu.

Občine bodo upravljali s tem, da bodo vestno, pošteno in pametno odmerjali občinski davek ter skr- bel za izgradnjo splošnih potreb- nih poslopij in naprav v občini; da bo pokrajinski svet nakazoval potrebne zneske tudi slovenskim in ne samo italijanskim oziroma furlanskim občinam; da bodo tudi kmetijske podeželske občine deležne državne pomoči v denarju, ne pa samo mesta kot Gorica, ki ima dve sto milijonov primanjkljaja vsako leto, ker upa na vladno pomoč in jo tudi prejema! Ti naši kandidati ne morejo obljubljati devete deže- le, ker se v basni med cedi in ja- bolka padajo sama v usta. Ne ob- ljubljujejo devete dežele, ker niso komunisti, ki vse obljubljajo in ničesar ne daje! Oni so pametni Slovinci in vedo, da bodo storili po svoji moči vse, kar je najnuj- nejšega, kar je potrebna in kar je koristnega!

Poleg tega bodo složno zahtevali, da se dejanski uveljavljajo avto- nomija s posebnim statutom, k- je že zapisana v ustavi in katero so nam goriški demokristjani leta 1947 preprečili uveljaviti prav za- to, da škodujejo nam Slovincem!

Naši kandidati ne varajo, kakor je res, da nas ni varal g. Rudi Bra- tuž, občinski svetovalec v Gorici! Vsi vidite, kako vneto in vestno se sam poteguje za našo stvar v občinskem svetu na sejah na gra- du. On vztraja in ne kloni nikoli! Njegovi nastopi dokazujejo, da la- kho tudi ena sama oseba učinkovito zastopa široke sloje naroda in bra- ni njegove koristi, če se zaveda svo- jega poslanstva in svojih dolžnosti ter koristi svojega naroda in ja- vnosti sploh!

odpoved posledica lastnega idejnega uboštva in popolnega pomanj- kanja načelnosti; dalje, če izhaja iz osebnega udobja, češ da je m- nogo nujnejšega za reševati, kot se brigati za politična načela.

Če bo na polju političnih idej trajala današnja praznina, bodo to praznino prej ali slej izpolnile zo- pet najgorostnejše ideje. Potem bomo zopet pričakovali čudež, ki naj nas reši.

Samo po sebi se nam postavi vprašanje: ali še sploh mislimo po- litično? Ali ni enostavnejše, da prepuščamo krojenje naše usode drugim, pa bodisi »vzhodu« ali »zahodu«? Toda naši bistveni pro- blemi na tak način ne bodo nikdar rešeni, kajti toliko »vzhoda« kot »zahoda« zasleduje le svoje, speci- fično svoje politične ideje, ki so po večini nam, našemu načinu živ- ljenja in našim življenjskim potre- bam — tuje.

Naše narodno življenje nam do- kazuje, kako učinkovite postanejo politične ideje. Naši predniki, ki so jih zasmejavali v dunajskem parlamentu, so ustvarili pogoje za osvoboditev leta 1918. Tudi v ri- mskem parlamentu so se našim ve- ljakom smejali in omalovaževali naše narodne težnje, dokler ni pri- šlo leto 1945.

Odpoved političnim naukom in političnemu delovanju je upravi- čena le, če ima narod nepokvarje- no zalogo političnih oblik in če je zgodovinska zavest naroda dovolj močna, da stalno premaguje pojav- lajoča se vprašanja.

dr. B.

nam popravi krivica, ki se nam godi na šolskem polju.

Vojna škoda

Zakladno ministrstvo je izdalo ukaz, da se pričnejo izplačevati predplačila na račun vojne škode tu- di za obrtniško, industrijsko, tr- govsko in kmetijsko orodje.

Tudi letos je g. prefekt prezrl Slovence

Tudi letos je goriški prefekt po- klical k sebi samo Italijane in sa- mo z njimi določil v zadevi poči- niških kolonij. Da nas Slovence sovražno prezira, je stara stvar, čudimo se le, da imajo nekateri italijanski časopisi pogum trditi, da se nimamo kaj pritoževati, kar zadeva naše pravice in ravnanje z nami. In se hudujejo, ker »Ti- mesa« seznanja svetovno javnost s težkim in krivičnim položajem, v katerem smo Slovenci pod Italijo!

Program »Kmečke delavske zveze« v Števerjanu

Za bodočo občinsko upravo je »Kmečka delavska zveza« v Štever- janu zastavila sledeči program:

1) Šolsko vprašanje:

- a) šolsko poslopje v Števerjanu naj služi samo za šolo in sta- novanje učiteljev;
- b) v Jazbinah se mora nujno zgraditi šolsko poslopje;
- c) odpreti se mora otroški vrtec v Števerjanu in Jazbinah;
- d) doseči je treba odprtitev red- ne zimske kmečke šole.

2) Javne naprave:

- a) Pošta: odpreti je treba stari poštni urad in vzpostaviti vsakdanjo pošto zvezo med Števerjanom in Jazbinami;
- b) Telefon: vzpostaviti je treba telefonsko zvezo z mestom;
- c) Električna: nujna je dopolni- tev električne napeljave po vseh hišah in napeljava na Jazbine;
- d) Voda: dobaviti je treba s po- močjo državne podpore vodo v razne naselbine;
- e) Ceste: vzdrževati je treba ob- činske ceste in dokončno urediti cestno omrežje na Jaz- binah, toliko za zvezo s Šte- verjanom kakor za zvezo s Ločnikom. Cesto po Grojni naj bi prevzela deželna upra- va, da se s tem razbremenijo občinski stroški.

- 3) Zgradba cerkve in pokopališča na Jazbinah.
- 4) Vrnitev občine v njeno poslop- je v »Občinski dom«.
- 5) Ureditev trga pred cerkvijo v Števerjanu.
- 6) Borba za agrarno reformo.
- 7) Pristojna državna ustanova naj zgradi v Števerjanu hišo za tovarniške delavce in delavke.
- 8) Uvedba slovenščine v občinsko upravo.

Naš kandidat za pokrajinske volitve v Števerjanu - Kaprivi

Remigij Korsič

Kdo moti mirno sožitje v Gorici?

V četrtke proti večeru je bila procesija sv. Rešnjega Telesa. Sku- pine slovenskih vernikov so pre- pevale nabožne pesmi. To pa je neko Italijanko tako razdražilo, da je kar na ulici začela zmerjati in psovati Slovence. Hotela se je tu- di zaleteti proti pevcem, pa jo je prisotni orožnik zadržal.

Na Travniku, pred cerkvijo sv. Ignacija, je v odsotnosti težko obo- lelega nadškofa mons. Margottija imel verski nagovor mons. Velci, ki je poudaril, da so tu tudi slo- venski verniki, ki so se te procesi- je udeležili. To vest beležimo zato, ker se nekateri italijanski cerkve- ni predstojniki, posebno oni iz no- tranjosti, navadno prezirljivo izog- bajajo imenovati slovenske vernike v Gorici!

Plešivo

V bolnici v Krmnu je umrla v nedeljo 27. maja 1951 gđc. Karoli- na Toroš pok. Franca, stara 79 let, doma iz Plešivega, iz znane druž- ne »Kurtinovihi«.

Težko prizadetima sestrama gđc. Ivanki in Pavlini izrekamo iskreno sožalje.

Naši kandidati za pokrajinske volitve v Gorici

Kandidat I. okrožja Josip Filej

Kandidat II. okrožja dr. Marij Bregant

Jazbine

Ker smo prejeli dopis iz Jazbin prepozno, ga bomo obravnavali v prihodnji številki.

Seja občinskega sveta

Poročilo o seji obč. sveta, ki smo ga prejeli ob zaključku lista, pri- občimo prihodnjici.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: »ADRIA«, d. d. v Trstu

ZA BIRMO

Kam greš nocoj?

V gostilno „NANOS“

kjer točijo prištna domača vina, za prigrizek pa dobiš, po želji, topla ali mrzla jedila. - - - - - Cene nizke.
ANTON GULIČ, TRST, ULICA ZANETTI ST. 6

Ob 15. obletnici velikih uspehov

100.000 posod »LIQUIGAS«-a bo od 1. maja dalje odpremljenih prav tolikim družinam. Gre za 100.000 posod po 10 kg vsebine, ki jih tvrdka »LIQUIGAS«, d. d.

brezplačno poklanja

prvim 100.000 novih naročnikov. »LIQUIGAS« je edini proizvajalec tekočih plinov.

pohitite

in posvetujte se s koncesionarko

HISTRIA

v TRSTU, ul. M. D'AZEGLIO 12 - tel. 93-733 in z njenimi razde- ljevalci v Trstu in na Goriškem.

Goriškim Slovincem

Svobodne volitve so v demokra- tični državi najvišji izraz držav- ljanskih pravic. Z občinskimi in deželnimi volitvami postavljajo dr- žavlani upravitelje občin in dežel. Podobno za Vas goriške Slovence so prihodnje volitve življenjskega pomena. Od teh volitev je odvisno ne samo, komu zaupate goriški Slo- venci upravo občinskih in dežel- nih fondov, ampak po glasovih, ki jih boste dali slovenskim kandida- tom na slovenskih listah, vas bodo štel in upoštevali. Slovenske šole, nameščenje slovenskih delavcev in uradnikov v javnih službah, bo- dočnost in kruh vaših otrok so od- visni od vašega števila. Zato je vsak vaš glas, ki se ne odda ali se izgubi za tuje volivne liste in ime- na, udarec po slovenskih pravicah do življenja, kruha in obstoja.

Demokratski Slovenci Svobodne- ga tržaškega ozemlja čutimo z va- mi goriški bratje. Vaš napredek je naše veselje, vaš neuspeh je naša skrb.

Slovenske Goričanke in Goriča- ni, zavedajte se v tem odločilnem trenutku svoje odgovornosti do svojih otrok in svojega naroda.

Od raznih kandidatov, ki se vam predstavljajo, bodo mogli samo oni, ki odločno zagovarjati vaše pravice in vas braniti krivic, ki so res pravi slovenski, narodno zavedni in demokratični možje.

Zato kot bratje bratom kličemo: pokažite pri prihodnjih volitvah, da ste zrel del slovenskega naroda, ki sicer spoštuje državo, v kateri živi, ali zna braniti tudi svoje živ- ljenjske pravice, svoj jezik, svojo čast, ime in obstoj, do česar ima pravico po božjih zakonih in de- mokratskih načelih.

V Trstu, koncem maja 1951.

SLOV. DEMOKR. ZVEZA
za SVOB. TRZ. OZEMLJE

Na znanje učiteljem

Goriško šolsko skrbništvo objavl- ja, da je na podlagi ministrske or- redbe podaljšan do 15. junija rok za predložitev prošnje za poučeva- nje (sincrici e supplenze) na osnovnih šolah.

Dr. Marjan Bregant

zdravnik - kirurg - operater

Gorica, ul. Brigata Casale 40

Mizarji kmetovalci podjetniki! Deske smre- kove, mace- snove in tr- dih lesov, trame in par- kete nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

Zapestne ure najboljših znamk, zlate veržice in druge zlate pre- dmete dobite po najnižjih cenah pri - ex NORBIO, ul. ROMA 19 - Kupujem zlato in dragulje